

GLASILO SKUPŠČINE
OBČINE LAŠKO

muše delo

Letnik VIII. — Laško, april 1974 — Številka 4 (80)

DRAGOCENA SPOZNANJA

IZ PREDKONGRESNIH RAZPRAV

Ko so člani občinske konference ZKS četrtega sklica na 2. seji poslušali poročilo MIHE PROSENA, predsednika komisije za idejna vprašanja pri občinskem komiteju ZKS Laško v zvezi z oceno dotakratnih razprav o osnutku resolucije VII. kongresa ZKS v naši občini, so ugotovitve, ki jih je povedal, hkrati napotilo za akcije komunistov tudi v pokongresnem obdobju.

Ze sama ugotovitev, da so se komunisti naše občine aktivno vključili v javno razpravo in čeprav s konkretnimi predlogi niso morda kdove koliko prispevali k drugačnemu oblikovanju vsebine tega dokumenta, pa je vendar bila povečana aktivnost vsega članstva pri reševanju takrat najbolj aktualnih nalog prva in najpomembnejša značilnost, ki jo bodo morali komunisti ohraniti in z nezmanjšano zavzetostjo zadržati tudi pri svojem bodočem delu, ko se bodo srečevali in morali spoprijeti z novimi nič manj ali še težjimi nalogami.

Druga značilnost je pri večini našega članstva v teku razprave utrjeno spoznanje, da brez tesne povezanosti z delavskim razredom in delovnimi množicami ni mogoče uspešno izpeljati začrtane socialistične samoupravne preobrazbe naše družbe.

Prav tako, je poudaril Miha Prosen, se je tudi utrdilo spoznanje, kako nujno je in potrebno, da se Zveza komunistov kot celota in vsak komunist posamezno, mora idejno in teoretično politično usposablјati, da bo lahko vedno in povsod ustvarjalno prispeval svoj delež v boju s stališči, ki ovirajo ali pa celo nasprotujejo nadaljnjemu razvoju samoupravne socialistične družbe, kakor jo začrtujeta pred nedavnim sprejeti ustavi — Ustava Socialistične federativne republike Jugoslavije in Ustava Socialistične republike Slovenije.

Spoznali smo, da se moramo nenehno boriti za to, da delovni ljudje,

združeni v temeljnih organizacijah združenega dela in v krajevnih skupnostih in od tod dalje v celotnem procesu družbene reprodukcije, enakopravno kot združeni upravljalci, neposredno in suvereno odločajo o pogojih in rezultatih svojega lastnega dela. Tej celotni in kompleksni aktivnosti pri konstituiranju samoupravne baze naše družbe, moramo slediti, se vanjo vsestransko vključiti in dosledno izpolnjevati postavljene naloge.

Osutek resolucije je med našim članstvom še posebej osvetlil, kako pomembne in odgovorne so naloge Zveze komunistov, da se v okviru

Socialistične zveze delovnega ljudstva in sindikata, ki sta nosilca volilnega postopka, z neposredno akcijo uveljavijo sprejeta načela kadrovske politike.

Skratka, predkongresne razprave o osnutku resolucije so med člani Zveze komunistov ne nazadnje veliko prispevale k spoznanju, da se s kongresi Zveze komunistov Jugoslavije in Zveze komunistov Slovenije, dogaja v naši družbi nekaj izredno pomembnega, nekaj, kar bo imelo daljnosežne posledice za revolucionarno akcijo Zveze komunistov nasploh in nadaljnji razvoj naše socialistične samoupravne družbe.

Manifestirajmo našo enotnost

V prihodnjih dneh bomo proslavili dva pomembna praznika: 27. april — dan USTANOVITVE OSVOBODILNE FRONTE, nekaj dni za tem pa še 1. maj — PRAZNIK DELA.

Prav je, da se ob teh dneh s ponosom ozremo na prehojeno pot, ki smo jo prehodili pod vodstvom najbolj množične organizacije od njene ustanovitve do danes in da se tudi letos za praznik dela strnemo ob delavski zastavi, čvrsto odločeni, da bomo složni in enotni, vselej in povsod zavzeto uresničevali sklepe VII. kongresa ZK Slovenije.

Kakor sta bila ta dneva vzpodbuda za naše akcije — za delovne in politične zmage — v preteklosti, tako naj nas v naših prizadevanjih za uresničevanje ustavnih načel in kongresnih dokumentov družita na znotraj in navzven tudi v prihodnje.

Prav je zato, da to svojo odločnost izrazimo tudi na zunaj ter v počastitev teh zgodovinskih dni izobesimo na vseh javnih zgradbah, blokovskih naseljih in zasebnih stanovanjskih hišah ter lokalih sloven-

ske zastave in tako manifestiramo našo enotnost.

Naj ob radostnih utripih prazničnega razpoloženja v vsem našem okolju množično zaplapolajo naše zastave!

ZLATA PUŠČICA

Dvajset let je minilo odkar so se slovenski strelci prvič spoprijeli za trofejo imenovano »zlata puščica«. Najprej je stekel boj po strelskih družinah za naslov družinskega nosilca »zlate puščice«. Najboljši s teh tekmovanj so se udeležili tekmovanja za »zlato puščico« v občinskem merilu. Najboljši slovenski strelci pa so se nato spoprijeli še za naslov nosilca republiške »zlate puščice«. To tekmovanje že torej dvajset let uživa ugled najmnožičnejšega strelskega tekmovanja v Sloveniji.

Tudi strelci s področja laške občine posvečajo temu tekmovanju ve-

(Nadaljevanje na 4. strani)

ŠTIRINAJSTA DIVIZIJA NA POHODU ČEZ GRAČNICO (3)

Vermanci so se prav tako povzpeli na pobočja ob soteski in z višjih položajev kakor partizanska zaseda udarjali po njej. Čeprav so partizani v prvem delu spopada imeli popolno premoč in uničili predhodnico, je bil boj z višjih položajev za vermane ugoden, ker so zaradi terena, številčne premoči nad partizansko zasedo in težjega orožja (partizanska zaseda je imela poleg pušk in brzostrelk samo 4 strojnice) lahko obvladali bataljon v zasedi. Badovinčev bataljon bi zato ne mogel več dolgo zdržati v zasedi. K sreči je bil tedaj prehod divizije preko Gračnice končan in zaščitnica se je začela umikati. Do tega trenutka partizani niso imeli nobene izgube.

Prva žrtev je bil komandant zaščitnega bataljona ILIJA BADOVINAC, ki se je umikal med zadnjimi skupaj z Vidmarjem in Hacetom, potem pa se je vrnil na cesto, da bi pobral orožje, ki so ga odvrgli mrtvi in ranjeni vermani. Strelji vermanov so zadeli Badovinca, ki je obležal mrtev v Gračnici. Pri sebi ni imel dokumentov, zato Nemci niso vedeli, kdo je. Po dveh dneh so po nalogu Gestapa iz Trbovelj Badovinčovo truplo fotografirali in na kraju smrti pokopali. Žandarmerijski stražmojster iz Zidanega mosta je napisal v poročilu, da se kraj nahaja na pol poti med Medvedovo kmetijo in gostilno Blatnik.

Vermanci so sedaj začeli močno streljati za umikajočim se 1. bataljonom Šerčerjeve brigade. Naslednja žrtev je bil komisar tega bataljona MIHAEL SRPČIČ-MARTIN. Na čistini nad sotesko so ga zadeli

strelji. Več borcev 1. bataljona je bilo v teh trenutkih ranjenih. Na pokopališču v Šmiklavžu (Lažišah) ležita v skupnem grobu komisar Srpčič in pa ENGELBERT CIUHA — IVO, ki je podleгал ranam. Bračičeva brigada, ki je držala zasedo proti Jurkloštru, je imela enega ranjenega. Vodja pohoda Viktor Avbelj-Rudi je naslednjega dne poročal po radiu Glavnemu štabu Slovenije o prehodu čez Gračnico in pri tem omenil 4 mrtve, pismeno poročilo štaba divizije ob koncu pohoda pa govori o 3 mrtvih.

MILOŠ RYBAŘ
dipl. pravnik in prof. zgod.

Izgleda, da je pravilna zadnja številka, ker so nam znani 3 grobovi (Badovinac, Srpčič, Ciuha). Čudno je, da v mrliški knjigi nemškega matičnega urada v Laškem ni vpisan noben od teh treh, četudi so bili pokopani na ozemlju, ki je bilo v pristojnosti tega urada in so iz bojev v Št. Petru vpisali dva mrtva partizana. Nemški učitelj Lautischer je v šolsko kroniko zapisal, da je spopad trajal od 16.15 do 16.30. Pri tem je seveda mislil prvi del, celotno streljanje je trajalo dlje, več kot uro. Poveljstvo celjskih vermanov je v poročilu označilo ta spopad kot »spopad ob srečanju« (Begegnungsgefecht).

Od šolskih otrok je na cesti obležal mrtev IVAN LAPORNIK, star 13 let, sin Jerneja Lapornika in Frančiške, roj. Knez iz Paneč; čez 3 dni je bil na tistem pokopan v Šmiklavžu. Ranjeni pa so bili: PETER DEŽELAK z Brodnice, 14 let (štirikrat

ranjen s prestreljeno nogo, levo ramo in z rano na levi roki); IVAN HLIŠ iz Paneč, 13 let (strel v desno stran prsi); IVAN POŽIN iz Lokavca, 13 let (strel v levo koleno); ANTON BELEJ iz Paneč, 14 let (dva drobca od strela v desno lice). Ostalih 15—20 fantov je v toči strelav ostalo nepoškodovanih. Deželak in Hliš sta bila prepeljana v celjsko bolnišnico, Požin oddan v domačo oskrbo, Belej pa si je en drobec sam izgrebel, za drugega pa je moral iskati zdravniško pomoč, četudi zanj ni bila potrebna nega v postelji. Pet otrok je na poti toliko zaostalo, da niso prišli pod strele.

Partizanska poročila navajajo 30—40 mrtvih vermanov v tem spopadu; tudi tedanji šolarji zatrjujejo, da so dobili vtis o velikem številu mrtvih, vendar Nemci poročajo le o 9 mrtvih in 12 ranjenih. V mrliško knjigo v Laškem jih je vpisano 7 (toliko jih je padlo na cesti, dva sta verjetno umrla v bolnišnici), iz poročil Heimabunda in osmrtnic v tedanjem časopisju (Marburger Zeitung) dobimo le 9 imen. To so: **ing. Alfred Busbach**, 36 let, član nacistične stranke, vodja vodstvenega urada II. na okrožnem vodstvu Heimabunda v Brežicah; **Gottfried Leben**, 39 let, član stranke, obratni tehnik; **Maks Kitek** (ni v mrliški knjigi); **Viljem Stanoga**, 34 let, slikarski pomočnik; **Jernej Pleteršek**, 41 let, sedlar in jermenar; **Alojz Mrak**, 34 let, tkalec; **Roman Blažič**, 36 let; **Jožef Tomažič**, 41 let, slikar in pleskar; **Alojz Kerič**, 37 let, kleparski pomočnik. Razen ing. Busbacha, ki je vodil brežiško alarmno četo, so bili vsi ostali vermani iz alarmnih čet Maribor-mesto. Ing. Busbachu, ki je bil kočevski Nemec in se je naselil v Brežicah po preselitvi Kočevarjev, so priredili v Brežicah velik pogreb 16. februarja, vsi ostali vermani pa so bili skupno pokopani v Mariboru 18. februarja 1944.

V smeri proti Jurkloštru (2 km od gostilne Blatnik), kjer so bile v zasedi enote Bračičeve brigade, je padel en verman, kateremu so partizani odvzeli uniformo in čevlje. Ker je ležal samo v spodnji obleki, ni imel pri sebi dokumentov, zato ga nemški žandarmi niso spoznali. Domačini so šele ugotovili, da je to Ivan Seme, 35 let, pomožni delavec s Konca, pripadnik vermanskega čete Rimske Toplice. Po nalogu vodje krajevnice organizacije Heimabunda v Rimskih Toplicah dr. Uhliča so Seme-tovo truplo prepeljali v Šmarjeto in tam pokopali.

(NADALJEVANJE SLEDI)

BORCI XIV. DIVIZIJE NA MOSTU PREKO GRAČNICE

800 LET JURKLOŠTRA (28)

Gozd je omogočal tudi lov; tedaj so bili v teh gozdovih še volkovi, poleg njih pa še divji prašiči, srne, lisice, jazbeci in zajci; posebej je treba omeniti lov na polhe. V Gračnici so lovili postrvi, vidre in rake.

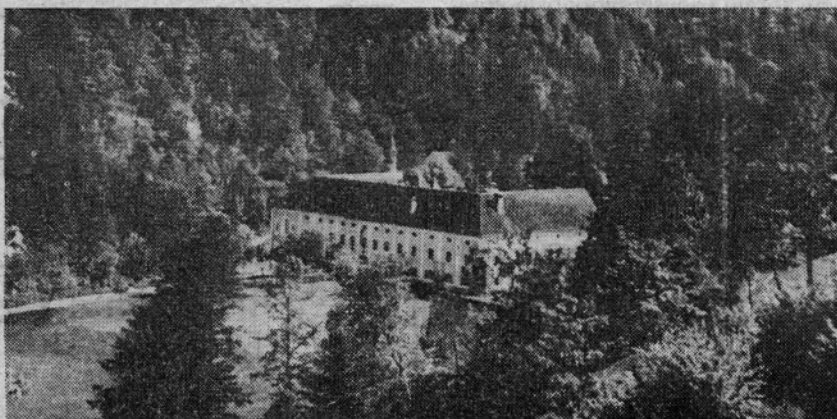
Leta 1848 je bilo odpravljeno kmečko podložništvo in tedaj je zgubilo državno gospodstvo v Jurkloštru svoj pomen, ker brez podložnikov graščina ni imela več smisla. Država jo je še več kot 20 let brez potrebe vzdrževala, končno je 1870 kupila graščino tržaška tvrdka Zündl & Comp., od tedaj dalje je graščina do zadnje vojne prehajala iz roke v roke. Tudi okrajno sodišče in okrajni komisariat v Jurkloštru sta bila odpravljena; sodišče je bilo odslej v Laškem.

Z novimi upravnimi spremembami po marčni revoluciji 1848 so v Jurkloštru dobili občino, ki se je tudi imenovala (kot poprej okraj) po Jurkloštru, čeprav nobeno naselje in katastrska občina nista nosila tega imena. Občanom pa to še ni bilo dovolj; želeli so imeti samostojno župnijo, da bi s krsti, porokami in pogrebi ne bilo treba več k Sv. Lenartu (na Vrh) ali na Planino. Ustanovitev župnije bi za prebivalce pomenila matični urad, dobili bi pokopališče in posredno tudi šolo (organist je bil ponavadi učitelj). Po razpustu jezuitskega reda so prebivalci Jurkloštra štirikrat zamaž prosili za župnijo, šele peta prošnja je bila po sedemletnem zavlačevanju uslišana (škof Slomšek je moral osebno posredovati pri cesarju Francu Jožefu). Leta 1856 je bila torej ustanovljena nova župnija iz delov župnij Sv. Lenart, Razbor, Planina (oz. Št. Vid) in ene hiše iz fare Št. Rupert, skupno 134 hiš in približno 1200 prebivalcev. Istega le-

ta so dobili pokopališče vzhodno od cerkve; nekdanje samostansko pokopališče tik za cerkvijo, znotraj zidu (danes so tam grede in športno igrišče) so pa opustili. Cerkev so morali preurediti iz samostanske v župnijsko.

ko je Jurklošter iz zapuščenega in odročnega kraja, namenjenega prvotno le samostanskemu življenju, v prejšnjem stoletju postal naselje z vsemi ustanovami, ki omogočajo normalno življenje.

Predaleč bi nas zavedlo, ko bi po-

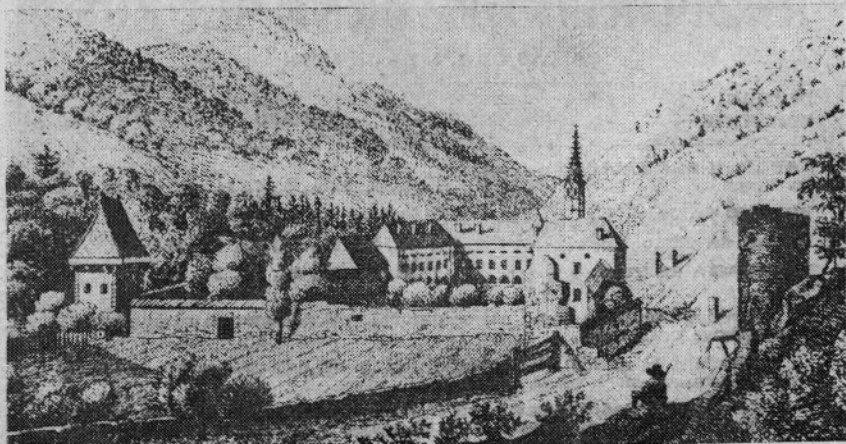

GRAŠČINA V JURKLOŠTRU OB ZAČETKU DRUGE SVETOVNE VOJNE

Z župnijo je kmalu prišla v kraj tudi šola: 1859 zasilna, 1863 enorazrednica, ki je imela pouk v graščini, dokler niso 1890 zgradili novo šolo severovzhodno od cerkve, nad cesto. Jurklošter je dobil tako dva dela. Prebivalstvo se je naselilo ob izlivu Lahovnice v Gračnico. Tam je bila industrija (najprej steklarna, nato papirnica in končno lesni izdelki), obrt (trgovina, gostilna itd.) ter uradi (občina, pošta). Promet je povečala cesta v Rimske Toplice, zgrajena ob Gračnici 1870. Ob graščini in šoli pa se je ustvarilo drugo središče z oskrbnikom oziroma lastnikom graščine, župnikom in učiteljstvom. Ta-

drobno obravnavali življenje v največji dobi, čeprav bi se tudi o industriji v Jurkloštru dalo kaj napisati. Prav tako bi zaslužili našo pozornost tudi dogodki iz zadnje vojne, nekaj od teh jih bo popisano posebej. V teh nadaljevanjih smo se seznanili s slavno zgodovino Jurkloštra za 800 let nazaj. Naj ta prispevek pomaga domačinom, da bodo znali pravilno tolmačiti zgodovino domačega kraja in da se ne bodo več o tem širile netočne pripovedke. Znameniti pisatelji, ki so tukaj delovali in s katerimi smo se v teh nadaljevanjih srečali ter so zastopani s svojimi deli v svetovnih knjižnicah, so pri nas pustili spomin samo v krajevnem imenu, ki nam kaže, da je nekoč bil tukaj klošter.

Umetnostni zgodovinar dr. Marijan Zadnikar je pravkar napisal knjigo »Spomeniki cerkvene arhitekture in umetnosti« (Celje 1973), v kateri opisuje tudi Jurklošter in pravi, da ima ta cerkev »ključni položaj v razvoju našega srednjeveškega stavbarstva« in da jo »kljub siceršnji skromnosti... uvršča med vrhove naše spomeniške posesti«. Glede samostana je pa zapisal, da o njegovi zasnovi za zdaj lahko le ugibamo: morda bi vsaj nekaj (hodnike, kapelo z grobom Veronike Deseniške) »odkrila arheološka lopata, če bi jo kdaj zastavili in morda bi se zdaj vidnim pridružile v Jurkloštru še druge spomeniške vrednote«.

JURKLOŠTRSKA GRAŠČINA V ZAČETKU 19. STOLETJA — POGLED Z VZHODA

ZLATA PUŠČICA

(Nadaljevanje s 1. strani)

liko pozornost. Boji za to lovoriko so se začeli že sredi februarja, ko so se strelci v devetih strelskih družinah spoprijeli za družinsko »zlato puščico« in za občinske norme. Kdor je na tem tekmovanju dosegel 290 krogov ali več oziroma mladinci in mladinke 250 krogov ali več, je s tem dobil pravico nastopa na občinskem prvenstvu za »zlato puščico«.

V nedeljo, 17. marca 1974 se je v dvorani »Dušana Poženela« v Laškem zbralo trideset najboljših strelcev, da bi se pomerili med seboj za laskav naslov nosilca občinske »zlate puščice« oziroma občinskega prvaka v streljanju z zračno puško. Boji so bili hudi, razlike med strelci majhne, rezultati pa dobri kot še nikoli doslej.

Zmagal je MATEK ROMAN (SD »Tone Bostič« Zidani most), ki je s 518 krogi od 600 možnih postavil nov občinski rekord. Sledijo: GRICAR DUŠAN 505 krogov (SD »Tone Bostič« Zidani most), PEKLAR STANKO 504, LAVRINC VINKO 501 (oba SD »Dušan Poženel« Rečica), KOŽAR TONI 493 (SD »Alojz Kerše« Laško), GRICAR BOJAN 490 (SD »Tone Bostič« Zidani most), PADEŽNIK MARTIN 482 (SD »Stane Rozman« Laško), GORIŠEK BORIS 481 (SD »Tone Bostič« Zidani most). Deveto in deseto mesto sta zasedla člana SD »Stane Rozman« Laško JUVAN DRAGO 478 in JELEN ROBI 476 krogov od 600 mogočih.

Zmagovalec je prejel prehodno »zlato puščico« in miniaturno značko »zlate puščice«. Tekmovalci od prvega do petega mesta so prejeli diplome in praktična darila.

Zmagovalec občinske »zlate puščice« Matek Roman se je udeležil republiškega prvenstva za »zlato puščico«. Na tem tekmovanju je zasedel solidno 40. mesto med 118 najboljšimi slovenskimi strelci in s 520 krogi popravil občinski rekord.

Uspehi naših strelcev v tekmovanju za »zlato puščico« kažejo na vzpon streljanja v laški občini.

ROMAN MATEK

GIBANJE PREBIVALSTVA V OBČINI

SMRTI

JURKLOSTER

— SMID Antonija, (71), kmetovalka, Marjina vas 16;

LAŠKO

— KNEZ Neža, (70), kmetovalka, Lahomno 27;
— PODBREZNIK Martin, (74), invalidski upokojenec, Ojstro 18;
— DEŽAN Helena, (85), upokojenka, Tovsto 8;
— DORNIK Milan, (48), pek, Trubarjevo nabrežje 7, Laško;
— PIKL Jože, (37), rudar, Rečica 13;
— PERŠE Avgust, (64), upokojenec, Klenovo 1.

RADEČE

— NOVAK Karel, (54), kmet, Počakovovo 28;
— KRZNAR Jože, (72), upokojenec, Zebnik 5;
— GUČEK Ivan, (79), upokojenec, Zidani most 28 b;
— MARTINŠEK Ciril, (44), upokojenec, Suhadol 5;

— BLAJ Marija, (72), preužitkarica, Podkraj 9;
— GANTAR Janez, (75), upokojenec, Jelo 8.

RIMSKÉ TOPLICE

— FILEJ Fani, (88), gospodinja, Smarjeta 16;
— GROZNIK Marjeta, (73), gospodinja, Smarjeta 18;
— VENGUST Ferdo, (72), upokojenec, Strensko 7;
— ILJEVEC Marjan, (21), delavec, Povčeno 7;
— TOVORNIK Miroslav, (22), delavec, Povčeno 2.

POROKE

RADEČE

— ZVEGLIČ Srečko, RTV mehanik, Stržišče 17, Sevnica in
RAINER Hermína, ekonomski tehnik, Radeče 94 b;
— RETELJ Anton, delavec, Ljubljana, Kajuhova 34 a in
MEDVED Marija, gospodinja, Radeče 109.

RAZPORED DEŽURNE SLUŽBE VETERINARSKE POSTAJE LAŠKO

ZA ČAS OD 15. 4. DO 31. 5. 1974

1974	Zivinozdravnik	Telefonska številka
20. 4.—22. 4.	Dipl. vet. Železnik Egon, Laško, Srmca 6	73-979
27. 4.—29. 4.	Dipl. vet. Kolman Jakob, Laško	(Klicati postajo LM Radeče)
30. 4.—3. 5.	Dipl. vet. Vahtar Boris, Radeče	(Klicati postajo LM Radeče)
4. 5.—6. 5.	Dipl. vet. Vahtar Boris, Radeče	(Klicati postajo LM Radeče)
11. 5.—13. 5.	Dipl. vet. Železnik Egon, Laško, Srmca 6	73-979
18. 5.—20. 5.	Dipl. vet. Kolman Jakob, Laško	(Klicati postajo LM Radeče)
25. 5.—27. 5.	Dipl. vet. Vahtar Boris, Radeče	(Klicati postajo LM Radeče)

Dežurstvo v zgoraj navedenih dneh traja od 12. ure prvega dne do 7. ure zjutraj tretjega dne.

Dežurni veterinar opravlja umetno osemenjevanje v času dežurstva na poziv lastnika plemenice na določenem mestu.

ZDRAVSTVENI DOM CELJE

RAZPORED DEŽURNE SLUŽBE

ZA ČAS OD 1. 5. DO 31. 5. 1974

DEŽURNI ZDRAVNIK

V MAJU

BABURAK-GRAKALIČ
dr. Vesna

1., 2., 3., 4., 5., 7., 14., 21., 28., 31.

DOLANC dr. Jože

9., 10., 11., 12., 16., 23., 30.

PEČAR dr. Samo

6., 13., 17., 18., 19., 20., 27.

VELIKONJA dr. Tone

8., 15., 22., 24., 25., 26., 29.

Potrební obiski na domu naj se naročajo pri posameznih zdravnikih v času njihove ordinacije.

Zdravnik, ki nastopi ob delavnikih ob 19. uri dežurno službo, je doma v stalni pripravljenosti od 14. do 19. ure.

Za območje Radeč opravlja od 1. februarja 1974 dalje dežurno službo ambulantna Radeče po razporedu, ki je objavljen v ambulanti Radeče.

»Naše delo« izhaja mesečno — Izdaja Skupščina občine Laško — Urejuje uredniški odbor — Odgovorni urednik Lev TICA — Uredništvo in uprava: Laško, Ulica Borisa Kraigherja 2, telefon 73-045, interna številka 007 — Cena za številko 1 din — Ziro račun pri Službi družbenega knjigovodstva, podružnica Laško št. 50710-637-55419 — Rokopise, objave in oglase za vsako številko sprejemamo do 15. dne v mesecu — Nenaročenih rokopisov ne vračamo — Tisk in kličej AERO, kemična in grafična industrija Celje — Glasilo je oproščeno temeljnega davka na promet proizvodov na podlagi mnenja Republiškega sekretariata za informacije SR Slovenije (št. 421-1/72 od 20. marca 1974).